

HOLNAP: TÓTH ERZSÉBET AZ ÉSZT KAPCSOLATRÓL ÉS EGY LÁNYRÓL, AKIT ELVITT AZ ÖRDÖG

Hétköznapi hősök hó alatt!

AMBRUS BALÁZS

újságíró egy kissé zavarja, hogy az elmúlt 17 évben alaposan rászáradt a nemzet kabátjának hajtókájára az a bizonyos gyomortartalom.

A napokban ünnepelte a „zúgó vihar” nyugdíjas kör a KISZ alapításának ötvenedik évfordulóját. Perfect day. Hinni az eszmében biztosan csodálatos dolog, hogy ne mondjuk, mámorító. Mint egy jól előkészített berúgás a világnézeti klubban anno. Amikor erősnek érezték magukat, sármosnak, ambícióik előtt a világ is térden állt. Aztán, évek múltán szép emlékké magasztosult, hogy egyébként behánytak amúgy közéletileg az Erdős Ági dekoltázsába, mellesleg a saját kabátjukat is elintézték. Vállalni a múltat, nincs abban semmi szégyellnivaló – hallhatjuk templomkertben, pártcsékházban, mindenütt. Tudomást sem véve mindarról, ami történt. Ja, úgy könnyű vállalni.

Kádár János házibulija

Engem speciel egy kissé zavar, hogy amúgy az elmúlt 17 évben alaposan rászáradt a nemzet kabátjának hajtókájára az a bizonyos gyomortartalom, és már az érzi kínosan magát, aki szóvá teszi. Szinte felfoghatatlan, hogy Kádár János házibuliján annak ellenére a többség remekül érezte magát, hogy tudta, a hátsó

szoba sötétjében az ellenállhatatlan elvtársak kis egzisztenciális prütykölésre invitálják a kiválasztottakat. Ha pedig túl hangos volt odabent a zaj, simán felhangosították a zenét.

Egyenes következménye mindennek, hogy amikor évtizedek múltán újabb és újabb ügynöknevek zuhannak ki az újságokból, akkor a közélet nem a történeti levéltár aktáinak hozzáférhetőségéről, a nevek anonimitásának feloldásáról kezd vitázni, hanem arról indul polémia (nota bene perek), hogy az a beszerzett nyomorult, legyen lemezlovos vagy pap bácsi, akkor most közszereplő-e, és mi van a személyiségi jogaival. Minimum meglepő, hogy a dialektikus gondolkodás (érdek, ellenérdek) eredményeképpen nem jöhet létre Magyarországon szintézis, katarzis meg pláne nem. Viszont remek alkalom kínálkozik, hogy ocsmány személyeskedésbe fulladjon a történet, pártirodák pánccélsekre nyelve zárva a kollektív gyónás és feloldozás lehetőségét. (Nem kell ahhoz Dosztojevszkijnek lenni, hogy világos legyen, akinek az aktája egyszer becsúszott egy szerkesztőségi küszöb alatt, az már nagyrészt ezzel megbűnhődött.) Ki tudja, még ma is hányan lapitanak, bizva, hogy előbb viszi el őket az infarktus, mint a lelepleződés okozta szegény. Pedig ha tények vannak, bocsánat is kerül a láda mélyéről. Csakhogy a tényeket elásták.

Törzsi etalon

Vállalva a generációs kibic meglehetősen könnyű szerepét, ez úton jelezném a politikai elitnek, hogy a

most már késő ügynökügyi kérdést eltaknyoló szlogenjét gyorsan varrja be a szivarzsebbe úgy, hogy az legfeljebb csak a politikai áramlatokat és fordulatokat vizsgáló történeti exhumálásakor kerülhessen elő. Tetteseket akarunk. És hétköznapi hősöket! Száz meg száz nevet, akikből nem lett sikeres író, pártideológus, örökös főpolgármester. Ha már az úgynevezett demokráciában nem termelődnek hőszok csak kelemenannácskák, jogunk van ahhoz, hogy az állampárt által gyártott aktahalmok lapjaiból

„Miniszterelnök elvtársnak tisztelettel jelentem, ez nem igaz országhoz vezet! Meg elutasított kézfogáshoz.

hajtogathassuk össze a hetvenes, nyolcvanas évek Pongrátz Gergelyszerű origami figuráit. Hogy 2007 Magyarországon ne ismét Szűrös Mátyás meg Horn Gyula legyen a törzsi etalon.

Nem kell a kommunista rezsim áldozatának lenni; tárgykörön kívül eső fiatalembert is pontosan érezzük annak tarthatatlanságát, ahogy az örökké fiatal és dinamikus egykori ifjúkommunista kijelöli a cselekvő hazafiság fogalmának kereteit, miközben Lamperth Mónika miniszter asszony III/III-as tartótisztnak ezredesi rangot adományoz. Miniszterelnök elvtársnak tisztelettel jelentem, ez nem igaz országhoz vezet! Meg elutasított kézfogáshoz. Pedig – Isten látja lelkem – egyszerre három táncoló nyulat is bepecsételnék annak a pártvezetőnek az üzenőfüzetébe, aki

képes lenne elmagyarázni, hogy vajon miért nem kerülhet automatikusan az összes III/III-as akta az ilyen-olyan keletkeztető intézményektől a levéltárhoz. Hogy miféle nemzetbiztonsági kockázatot jelent a hazai piacra dolgozó III/II-es „nemzeti hőseink” munkájának megismerhetővé tétele. Hogy egyáltalán mire jó a C típusú preventív átvilágítás, ha a tisztánlátást nem segíti.

Spiclibarát törvények

Ugye emlékszünk, amikor a veszített választás után Damoklész kardját a Fidesz vette kézbe, mondván, a választás bunda volt, mert a pénzügyminiszter elhallgatta a gazdaság helyzetét tükröző valós számadatokat. Hogy megfosztották a halandókat a felelős döntés lehetőségétől. Úgy látszik, az elv nem értelmezhető kiterjesztőleg, pedig elképzelhető, hogy Kaposvár, Zalaszentgrót, Tatabánya s ki tudja még hány választókerület szavazójának felelős döntése a makromutatókon kívül egyéb komponensből is állhat.

Eörsi István életének egyetlen vitán felül álló ténye, hogy a pártállami elvtársak őt még a rendszerváltás utáni megmondó embereknel is jobban gyűlölték. Ennek pedig az a több száz oldal operatív jelentés a tanúja, amelyek alapján az író émeletlenül spiclibarátként aposztrofálja a hatályos törvényeket. Nehéz lenne ezzel vitatkozni. Amíg így marad, addig senki se csodálkozzon azon, hogy a „Nemzet csótánya”, Nagy Ferő sem a Napbarnított rám állított című könyvét fogalmazza, hanem a kollektív felejtés oltárán áldozva a jégrevübe megy csúszkálni. ■

Szóvivőmustra

JÓKÓ CSABA RAJZA